

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

74. An homicidia teneatur restituere damnum illarum creditoribus pro
morte occisi? Et an homicida teneatur as aliquam restitutionem
familiaribus, & clientibus, si damnum aliquod ex morte occisi illis ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

An homicida teneatur restituere damnum creditoribus occisi? Ex part. 5. tr. 4. Rel. 57.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Laymann *de iust. tom. 4. tr. 3. disputat. 8. numer. 8.* ubi sic ait, Minus dubium est de creditoribus iniuste interfecti, si aliquando eueniat ut propter eam iniustam mortem illi aliquid non recuperent eorum, quæ interfectus ipse debebat, quod tamen recepturi fuissent, si ille interfectus non fuisset. Etenim hoc debuit teneatur vxori ac filiis eius, quem iniuste interfecit, emolumentum verum exita interfecto, quo ipsos priuauit, longè cum maiori ratione teneatur restituere hoc aliud. Nec refert si quæ dicat, damnum hoc creditorum non fuisse intentum ab homicida, sed per accidens, præterque ipsius intentionem esse sequutum. Nam similiter damnum vxoris ac filiorum fuit sequutum per accidens, & præter intentionem homicidæ, & nihilominus teneatur illud restituere, quia connexum erat cum morte iniusta interfecti, & contrarium eius damni magis erat debitum ab interfecto, quam damnum vxoris ac filiorum. Item sicut damnum vxoris ac filiorum censetur voluntarium comparatione interfectoris, ut teneatur illud restituere, nihil impediens, quod non attenditur, an interfectus vxorem ac filios haberet, & quod id ignorauerit, quoniam ex ipso, quod cum peccato vult mortem interfecti, censetur imputari velle esse eorum, ut illa restituere teneatur, quæcumque damna sua sunt sequi ex tali morte, si ex illa re ipsa sequantur, idem omnino cernitur comparatione damni creditorum interfecti. Ita Molina, satis quidem probabiliter.

Sed ego negatiuam sententiam probabilem puto, quam tenet Salon. in 2. 2. D. Thom. q. 62. art. 1. c. 1. & Sotus de iust. lib. 4. q. 6. a. 3. ad 4. Becanus de iust. & iure in 22. D. Thom. q. 14. de restit. conel. 1. Cælestinus in compend. Theolog. moral. tract. 10. c. 3. num. 2. Filiucius tom. 2. tract. 3. cap. 8. num. 209. & Lessius lib. 2. c. 9. dub. 26. n. 151.

2. Probatur primò: nam planè per accidens obtinet damnum creditoribus, non enim illa actio occisionis ex natura sua, vel vt plurimum est illis damno, ergo non est iniuria in illos.

3. Secundò, quia creditor non habet ius in debitore, nisi quantum extendunt se bona, quæ actu habet, vel quæ verisimiliter erat habiturus: ergo cum homicidam restituit hæredibus, in quos obligatio defuncti transfertur, ea, quæ ipse putabatur lucraturus, non facit iniuriam creditoribus, possunt enim ab hæredibus solutionem petere.

4. Tertio creditor non est ita coniunctus debitori, vt damnum quod huic fit, debeat censi fieri creditori, non solum per accidens, seu ciuili modo ei coheret, qua ratione innumeris possunt cum ipso coniungi. Absurdum autem videtur omnes eos, qui cum ipso contra hunc, habere ius iustitiæ in ipsius inimicum, ne ipsum occidat. Confirmatur, quia qui cum aliquo confum occidat, debent videre an ille habeat sufficientia bona, vel certè curare, vt det sufficientem cautionem, quod si non fecerint, sibi imputent, non enim teneatur inimicus ex iustitia tam procul respicere.

5. Quarto, non videtur hæc obligatio vlti recepta, imò communi hominum iudicio, non censetur homicida

cepturi erant, neque mors ex intentione aduenit contrahendi iniuri, quod eiusmodi homines habent ad accipiendam quod sibi quibus ex liberalitate conferre voluerit, quasi homicida intenderit id impedire, sed per accidens est secutum, non secus ac si mors alia ex causa eidem eueniret; consequens perfectò est, vt homicida restituere non teneatur emolumenta, quæ eo modo morte iniusta per accidens impediuit. Possumus verò id confirmare, quoniam nullus dicit, homicidam restituere teneri amicis interfecti, quæ sperabant ab illo ex liberalitate accipere, eo quod soleret eos inuitare, aut dona ad illos mittere, vel illis concedere quod ab eo petebant, neque item dicit, teneri restituere famulos, quæ vltra stipendium emeritum, sperabant ab illo in posterum accipere, vel commoditatem, quam in illius domo erant habituri: neque id affirmant Scotus, Adrian. & alij, quos impugnamus, sed solum loquuntur de cognatis, qui sustentationem ab interfecto accipiebant; cum ergo interfectus ex mera liberalitate sustentaret eos suos cognatos, qui non sunt de illorum numero, quos commemorauimus, non secus atque ex liberalitate sustentabat suos amicos ac famulos, neque eiusmodi cognati habeant plus iuris ad emolumenta quæ ex interfecto erant in futurum percepturi, quam amici, aut famuli consequens perfectò est, vt iniustus interfector non plus teneatur ea de causa cognatis illis restituere, quam teneatur amicis, aut famulis interfecti. Hucvique Molina.

RESOL. LXXIV.

An homicida teneatur restituere damnum illatum creditoribus pro morte occisi?

Et an homicida teneatur ad aliquam restitutionem familiaribus, & clientibus, si damnum aliquod ex morte occisi illis prouenerit?

Et an si maritus aliquem deprehensum in adulterio occidit, in conscientia teneatur restituere damna ex morte occisi sequentia. Ex part. 3. tract. 6. & Misc. 2. Rel. 54.

Sup. hoc in Rel. seq.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Molina de iust. tract. 3. disp. 8. 3. n. 8. Et ratio est, quia occisus maiori obligatione iustitiæ tenebatur erga creditores, quam erga parentes, vxorem, & filios; & ideo his alimenta, & hæreditas non præstatur, nisi solutis creditoribus. Ergo si homicida, vt omnes fatentur, teneatur damnum resarcire, quod vxori, liberis, parentibus occasione homicidij accidit; multò magis creditoribus, si ob tale homicidium debito suo priuati fuerant, dicendum est ad restitutionem teneri.

Sed his non obstantibus ego contrariam sententiam tenco cum Salonio in 2. 2. quæst. 6. art. 2. conel. 8. Lessio lib. 2. cap. 9. dub. 16. & aliis, penes quos rationes huius sententiæ videbis.

Sup. hoc in Rel. præterita.

2. Notandum est tamen, hic obiter primò, homicidam neque teneri ad vllam restitutionem familiaribus, vel clientibus, si damnum aliquod ex morte occisi illis prouenientiam occisus supradictis ad nihil tenebatur ex iustitia, sed ex liberalitate operabatur. Et ita tenent Sotus lib. 4. quæst. 6. art. 3. circa 3. argum. Molina de iust. tr. 3. disp. 8. n. 6. Lopez in in iust. part. 1. cap. 72. Lessius & Salonius vbi supra; quidquid in contrarium asserant Vasquez opusc. de rest. c. 2. §. 3. dub. 7. & Petrus Navarra de restit. lib. 4. c. 1. n. 76.

Sup. hoc latè in 105. tr. 4. Rel. 115. §. Sed hæc opinio, &c.

3. Notandum secundò, quòd si maritus aliquem deprehensum in adulterio occidit, in conscientia non teneatur restituere damna ex morte occisi sequentia, donec ad iudicem causa delata cognoscatur, vtrum in peccatum delicti, atque iniuriæ compensationem restitutio ipsi remittenda sit, necne. Ita Molina tr. 3. disp. 81. n. 10. & alij.